

Møteinnkalling

Utvalg: Langsua nasjonalparkstyre
Møtested: Kommunestyresalen, Kommunehuset Gausdal
Dato: 02.11.2020
Tidspunkt: 09:00 – 12:00

Eventuelt forfall må meldes snarest til fmopmli@fylkesmannen.no, eller pr. tlf. 41677672.
Vararepresentanter møter etter nærmere beskjed fra fast medlem.

Saksliste

Utvalgs- saksnr	Innhold	Lukket	Arkiv- saksnr
ST 37/2020	Godkjenning av protokoll/innkalling		
ST 38/2020	Referatsaker		
	Orienteringssaker - Langsua nasjonalparkstyre 02.11.20.		2020/717
ST 39/2020	Delegerte vedtak		
38/2020	Delegert vedtak - Espedalen LVO - oppbevaring av robåt på Øvre Ongsjøen - gbnr 235/2 Rubbeslettstua - Gunnar Holen		2020/10627
ST 40/2020	Sikteskiver i Langsua - forholdet til verneforskrifter og forvaltningsplan		2019/8204
ST 41/2020	Startpunkt Lenningen - innspill til reguleringsplanlegging		2020/11213
ST 42/2020	Søknad om ny turisthytte i Haldorbu lvo på Haldorbu - DNT		2019/4361
ST 43/2020	Sak - Langsua NP - Restaurering av fiskebu ved Vestmjøs inkludert motorferdsel - Karl Owren		2020/11193
ST 44/2020	Eventuelt		

ST 37/2020 Godkjenning av protokoll/innkalling

ST 38/2020 Referatsaker

Orienteringssaker - Langsua nasjonalparkstyre 02.11.20. 2020/717

ST 39/2020 Delegerte vedtak

**38/2020 Delegert vedtak - Espedalen LVO - oppbevaring av robåt på
Øvre Ongsjøen - gbnr 235/2 Rubbeslettstua - Gunnar Holen 2020/10627**

Arkivsaksnummer: 2019/8204-9

Saksbehandler: Morten Liebe

Dato: 20.10.2020

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Langsua nasjonalparkstyre	40/2020	02.11.2020

Sikteskiver i Langsua - forholdet til verneforskrifter og forvaltningsplan

Innstilling fra forvalter

Alternative telefonbaserte løsninger anbefales primært testet og brukt for å unngå inngrep i verneområdene. Sikteskiver kan evt. tillates i et landskapsvernområde under visse forhold og forutsetninger. Sikteskiver på et utvalg av topper i nasjonalparken strider mot verneformål og verneforskrift, og har samtidig ikke hjemmel i naturmangfoldlovens unntaksbestemmelse, §48.

--- slutt på innstilling ---

Dokumenter i saken

Ingen

Saksopplysninger

En gruppe har søkt om å sette opp en sikteskive på Skaget (1685) i Øystre Slidre. Nasjonalparkstyret fikk seg forelagt en sak om dette i møte 11.05.20, sak 28/2020.

Styret valgte å utsette den saken. Som en oppfølging av denne saken, og i forhold til evt. andre kommende søknader, ønsker styret å gjøre prinsipielle vurderinger vedr. den typen installasjoner i verneområdene før det tas stilling til konkrete tilfeller.

Spørsmålet om etablering av sikteskive er også en grundisponeringssak som styret ikke har ansvaret for.

Verneformål – forskrift - Naturmangfoldloven

Formålet med nasjonalparken er å ta vare på et stort, sammenhengende og i det vesentlige urørt og villmarkspreget naturområde som inneholder særegne og representative økosystemer og landskap som er uten tyngre naturinngrep.

Formålet med nasjonalparken er videre å ta vare på:

- et lavfjellsøkosystem med et egenartet og variert biologisk mangfold herunder arter, bestander og naturtyper ferskvann/våtmark, urskog/gammelskog, høgstaudebjørkeskog, kalkrike områder i fjellet, rasmark og - vakre og egenartede landskap
- særpregede kvartærgeologiske forekomster
- kulturminner.

Allmennheten skal gis anledning til uforstyrret opplevelse av naturen gjennom utøvelse av naturvennlig og enkelt friluftsliv med liten grad av teknisk tilrettelegging.

I verneforskrift for Langsua nasjonalpark er det et generelt forbud mot oppføring av anlegg og innretninger, forskriftens §3, 1,1 (landskapet).

Formålene med naturreservatene (5 stk.) er å ta vare på biologisk mangfold herunder naturtypene, artene og de forekommende økologiske prosessene mm i de respektive reservatene. Det er forbud mot oppføring av innretninger som kan endre naturmiljøet.

Formålene med landskapsvernområdene (4 stk.) er å ta vare på et natur- og kulturlandskap med økologisk verdi, kulturell verdi, opplevelsesverdi, og som er identitetsskapende. Hovedtrekkene i landskapet skal bevares hvilket betyr at det er forbud mot inngrep som kan endre det verna landskapets art og karakter.

Ingen av verneforskriftene har bestemmelser som omhandler sikteskive. Tiltaket omfattes ikke av verneforskriftene hvor forvaltningsmyndigheten evt. kan gi tillatelse til oppsetting av skilt og merking av stier ihht. forvaltningsplan. Tiltaket ansees som mer omfattende og utenfor det som gjelder skilting av stier.

Saken må vurderes ihht. naturmangfoldlovens §48, dispensasjon fra vernevedtaket. I denne paragrafen står det bla. (jfr. punktet verneformål – forskrift ovenfor) :

Forvaltningsmyndigheten kan gjøre unntak fra et vernevedtak dersom det ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig, eller dersom sikkerhetshensyn eller hensynet til vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig.

Søknad om dispensasjon etter første ledd skal inneholde nødvendig dokumentasjon om tiltakets virkning på verneverdiene. I dispensasjon etter første ledd skal begrunnelsen for vedtaket vise hvordan forvaltningsmyndigheten har vurdert virkningene som dispensasjonen kan få for verneverdiene, og hvilken vekt det er lagt på dette.

Saken skal videre vurderes ihht. Naturmangfoldlovens, av 19.06.2009, §§ 7 -12. Dette omfatter bla. Føre-var-prinsippet, økosystemtilnærming og samlet belastning, kostnader ved miljøforringelse og miljøforsvarlige teknikker.

Forvaltningsplan

Denne typen tiltak er ikke omtalt spesifikt i forvaltningsplanen. Det henvises derfor til omtalen av verneforskriften over.

Eksisterende sikteskiver

I Storlægeret landskapsvernområde (Nordre Land) er det tidligere satt opp sikteskive ved Fv. 2442. Det samme er gjort ved Revsjøvegen (Vetafjellet, Gausdal) innfor Espedalen landskapsvernområde. Utenfor verneområdet står det bla. sikteskive på Spåtind (Nordre Land) sør for verneområdene og på Værsketoppen (Gausdal) sør-øst for verneområdene

Vurdering

Nasjonalpark

Hensynet til verneformålet

Blir verneformålet i nasjonalparken fremmet? Vi henviser til verneformålet, og etter vår mening fremmer ikke denne typen tilrettelegging verneformålet (bevaring av et stort sammenhengende, vesentlig urørt og villmarkspreget område mv.). Vi kan lett undergrave hensynet til naturkvalitetene ved etablering av tekniske innretninger i nasjonalparken.

Allmenheten skal samtidig i hht. formålsparagrafen gis anledning til uforstyrret opplevelse av naturen med liten grad av teknisk tilrettelegging. Tilrettelegging for friluftsliv er i denne sammenhengen underordnet naturvernet nedfelt i verneformålet. Tiltaket har mer karakter av et direkte friluftsliviltak i et ellers tilrettelagt friluftsområde.

Eksempel på slik tilrettelegging i en nasjonalpark: På Formokampen (i omtrent same høydelag som Skaget) i Rondane nasjonalpark er det for noen år siden (tillatelse fra nasjonalparkstyret 09.04.2011, ihht. §3, 1.3e – oppsetting av skilt) satt opp en sikteskive. Sikteskive var ett av flere tilretteleggingstiltak på denne toppen, bl.a også informasjonstiltak for et fangstanlegg for villrein.

Frå vurderingene i saken hentes som kort utdrag:

Forvaltningsmyndigheten legger derfor opp til å tillate enkel tilrettelegging i dette området, en vil påpeke at det ligger føringene i forvaltningsplanen om at en også skal ivareta villreinens mulighet for syklisk bruk av områdene i fremtiden. Med mål om en differensiert forvaltning av verneområdene, og at allmenheten skal gis anledning til en god naturopplevelse i Rondane nasjonalpark, mener forvaltningsmyndigheten på bakgrunn av ovenstående at omfanget av tiltaket er forsvarlig i forhold til verneverdiene og verneformålet i nasjonalparken.

Forvaltningsmyndigheten mener at et slikt tiltak er positivt for friluftslivet og vurderer den totale belastningen av ferdsel i disse områdene som forsvarlig (jmfør naturmangfoldlovens § 10). Slik vi vurderer det ivaretar forskriftene og forvaltningsplanen §§ 1, 4 og 5 i naturmangfoldloven.

Denne saken har bare en viss relevans ved at det er gitt tillatelse til den typen tiltak i en nasjonalpark uten at vi har forutsetninger for å kommentere de vurderinger som er gjort og anvendelsen av deres verneforskrift og deres forvaltningsplan. Det som imidlertid synes klart i denne saken, er at hensynet til verneformålet dvs. ivaretagelse av leveområdene for villrein har vært tungtveiende for en tilrettelegging av denne typen i ytre deler av nasjonalparken. Slike tungtveiende hensyn har vi ikke for Langsua nasjonalpark.

Naturreservat

Reservatene er vernet av hensyn til naturkvalitetene. I formålsparagrafen ligger det ikke inne formuleringer om bruk av området til friluftsliv. Ut fra dette er en sikteskive i et naturreservat uaktuelt.

Landskapsvernområde

I landskapsvernområdene er bestemmelsene mildere dvs. at tiltak kan evt. tillates så lenge det ikke strider mot verneformålet. På samme måte som i nasjonalparken skal allmenheten gis anledning til uforstyrret opplevelse av naturen med liten grad av teknisk tilrettelegging. I slike områder er det mulig å innpasse mindre tekniske anlegg uten at det går på bekostning av verneformålet.

Vurdering i forhold til naturmangfoldloven

Uavhengig av verneområde skal det gjøres vurderinger opp mot naturmangfoldlovens bestemmelser. Dette omfatter vurderinger:

- Kunnskapsgrunnlaget §8
- Føre-var-prinsippet §9
- Økosystembelastning §10.
- Miljøforsvarlig teknikkeri §12

Spesielt om naturmangfoldlovens §48

Tiltaket representerer et varig fysisk tiltak som det generelt er forbud mot i nasjonalparken og i reservatene. Jeg mener at et fysisk tiltak av denne karakteren generelt sett overskrider grensen for hva som ansees nevneverdig i forhold til verneverdiene. Ut fra denne vurderingen alene (§48) kan det ikke gis unntak fra verneforskriften for disse to vernekategoriene.

I landskapsvernområdene er inngrepet i forhold til verneformålene normalt av begrenset karakter. Hovedtrekkene i landskapet forringes neppe, og det er muligheter for etablering uten at andre verneverdiene blir ødelagt. Det innebærer at etablering kan vurderes og evt. gjennomføres ved vei, på parkeringsplasser ol.

Presedens – forholdet til forvaltningsplanen

Brukerundersøkelsen fra 2015 viser at toppturer er svært populært i Langsua. Det er minst tre organisasjoner som legger til rette for årlige «topptimmer» og det i kommunikasjon med forvaltningen. Tiltakene som de utfører er midlertidige mht. skilting og merking siden valget av topper alternerer. Dette konkrete forvaltningsregimet er nå innarbeidet i forvaltningsplanen. En sikteskive er et permanent tiltak som således går mye lengre enn de tillatelsene vi har gjort for toppturer.

I forvaltningsplanen inngår en besøksstrategi. Strategien legger opp til tilrettelegging i ytterkantene av verneområdene. Planlagte informasjons- og startpunkter ligger alle i landskapsvernområder eller like utenfor verneområdene. Dette er bevisst strategi for kanalisering av ferdselen for å ivareta verneverdiene sentral og dermed en forvaltning i tid og rom. Den strategien gjelder også for tekniske installasjoner ala sikteskiver ol.

Forvaltningsplanen med besøksstrategien fastsetter en differensierte forvaltningen mellom nasjonalpark/reservat og landskapsvernområde basert på verneformålene og forskrifter. Det er nødvendig å holde på dette forvaltningsopplegget.

Er det ønskelig med slik teknisk tilrettelegging på flere topper i nasjonalparken? Dersom man gir en enkelt tillatelse i nasjonalparken, kan det lett komme opp forespørsler om flere. Jeg tror det derfor er vanskelig å nekte tilsvarende tiltak på andre topper. Samlet sett vil slike tiltak klart stride mot verneformålet fordi dette endrer naturforholdene med bla. inngrep i grunnen.

Alternative løsninger

Nasjonalparkstyret bør generelt sett vurdere alternativer til forvalters innstilling i ulike saker, også i denne saken. Men, konklusjoner skal begrunnes godt ut fra verneforskrifter, forvaltningsplan og presedensvirkning. I motsatt fall er det sannsynlig at et vedtak enkeltvis eller samlet vil undergrave verneformålet. Ved en evt. klagesak er dette sentrale forhold.

Således kan styret drøfte om sikteskiver på et fåtall utvalgte topper i nasjonalparken kan forsvares i forhold til verneforskriftene og samtidig unngå en presedensvirkning. Dersom man skal gå inn i slik diskusjon, bør nok aktuelle topper omfatte de som ligger nær etablerte start- og informasjonspunkter og som allerede er godt i bruk over lengre tid. Forvalterne mener at en slik løsning ikke er i henhold til verneformål og verneforskrift.

Forvalterne har søkt etter mulige alternative løsninger ved bruk av smarttelefon. Vi finner en tilnærmet løsning via <https://topps.no/utsiktskart/>. Denne løsningen/tilbudet har vi ikke testet, men det er verdt å gjøre det og samtidig søke etter flere slike løsninger. På den måten blir det ikke foretatt inngrep i grunnen.

Topps.no skriver bla. på sine hjemmeside (sitat):

Vit hva du ser!

Detaljerte utsiktskart fra ca. 4000 fjell/andre turmål er tilgjengelig i begge appene våre. Kartboka samler alle disse, og har enda flere verktøy for å gjøre deg mer kjent med utsikten. Hvorfor ikke starte med toppene du ser fra verandaen - bli ordentlig kjent ved å trekke dine egne siktelinjer?

Utsiktskart er tilgjengelig både i Tur- og toppsamleren, og i appen [Kartboka](#), hvor du kan "surfe" i utsiktskart, roser mm.

Konklusjon

Forvalterne mener at alternative telefonbaserte løsninger primært bør testes og brukes. Vi mener at sikteskiver evt. kan tillates i et landskapsvernområde under visse forhold og forutsetninger. Vi kan ikke anbefale en løsning med sikteskiver på et utvalg av topper i nasjonalparken ut fra de vurderingene som er gjort ovenfor. I reservatene er det ikke hjemmel for slike tiltak.

Arkivsaksnummer: 2020/11213-1

Saksbehandler: Morten Liebe

Dato: 21.10.2020

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Langsua nasjonalparkstyre	41/2020	02.11.2020

Startpunkt Lenningen - innspill til reguleringsplanlegging

Innstilling fra forvalter

Utredningen fra Nordplan vedr. startpunkt Lenningen oversendes Etnedal kommune som innspill til deres videre reguleringsplanlegging.

--- slutt på innstilling ---

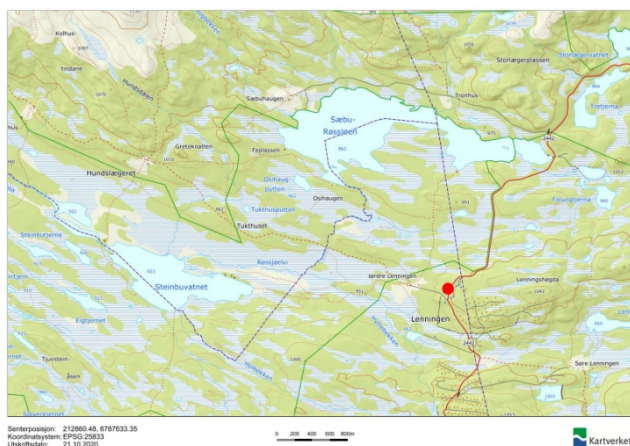
Dokumenter i saken

Utredning fra Nordplan av 22.09.20 med tre dokumenter:

- Startpunkt Lenningen – innspill til endring av reguleringsplan
- Landskapsplan 1_1000 _ ortofoto
- Landskapsplan 1_1000

Saksopplysninger

Etablering av et startpunkt for nasjonalparken ligger innen i besøksstrategien i vedtatt forvaltningsplan, og således er denne rammen og prioriteringen fastlagt. Lenningen ligger i Etnedal kommune og er lokalisert ved fv. 2442 rett sør for verneområdene med Røssjøen naturreservat som det nærmeste området, se kartet rett nedenfor (Lenningen markert med rød prikk, vernegrense med grønn heltrukken strek).

Det har over lengre tid også mens forvaltningsplanen var under utarbeiding, vært kommunikasjon mellom nasjonalparkstyret, kommunen og grunneier om dette tiltaket.

I løpet av sommeren 2020 er det avholdt befaringer med de samme partene. Det er i den forbindelse avdekket behov for å avklare arealmessig omfang, mulig lokaliseringalternativer og innhold for et slikt startpunkt. Detaljplanlegging kommer som seinere steg i prosessen. Nasjonalparkstyret har i den forbindelse engasjert Nordplan til å komme med et innspill til endring av gjeldende reguleringsplan. Nordplan har deltatt på en av befaringsene.

Fylkeskommunen som veieier er holdt løpende orientert om prosessen, og har hatt mulighet til å delta på befaringsene mm. De er også forelagt planinnspillet fra Nordplan.

Kostnadene for utredningen er kr. 40000,- som blir dekket over årets tiltaksmidler for verneområdene.

Hjemmelsgrunnlag

Et aktuelt startpunkt ligger utenfor verneområdene. Grunneier som er Bruflat sokneråd har stilt seg positivt til planene om et startpunkt, og er innstilt på å inngå en langsiktig disposisjonsavtale med nasjonalparkstyret for et gitt område. Gjeldende reguleringsplan må justeres noe ut fra behovet om et startpunkt og behov fra andre aktører i området. Det foreliggende planinnspillet er en del av denne prosessen som kommunen vil styre videre.

Vurdering

Dette er snakk om et faglig planinnspill. Forvalterne mener det ikke er riktig å gjøre nærmere detaljvurderinger på dette stadiet i prosessen. Det må vente til kommunen fremmer sitt forslag til planendringer. Reguleringsplanen vil således bli forelagt nasjonalparkstyret til konkret vurdering ut fra behovet om startpunkt.

Konklusjon

Planinnspillet anbefales oversendt kommunen slik det foreligger.

Arkivsaksnummer: 2019/4361-16

Saksbehandler: Morten Liebe

Dato: 03.04.2020

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Langsua nasjonalparkstyre	42/2020	02.11.2020

Søknad om ny turisthytte i Haldorbu Ivo på Haldorbu – opprusting av kjørespor - DNT

Innstilling fra forvalter

1. Langsua nasjonalparkstyre gir DNT tillatelse til å bygge ny hytte på Haldorbu med en beliggenhet og størrelse identisk lik det som er vist i søknaden. Utvendig bygningsmessige detaljer skal avklares mellom forvalterne, DNT og bygningsvernrådgiver for Valdres.
DNT gis en rammetillatelse til å bygge uthus inne på området nært den nye hytta med størrelse som vist i plantegningen. Det forutsettes at DNT kommer tilbake med nøyaktig plassering for endelig vedtak. Tillatelsene er gitt ihht. naturmangfoldlovens §48, jfr. 4 i verneforskriften.
2. Det gis tillatelse til å ruste opp kjøresporet til bruk for traktor med henger og høy bil for landsbruksdrift. Konkrete tiltak fastsettes etter befaring i 2021. Vilkår fastsettes av forvalterne. Tillatelsen er gitt ihht. verneforskriftens §3, 1.3s videre konkretisert i retningslinjene i forvaltningsplanen.

Tiltakene strider ikke mot verneformålet i Haldorbu landskapsvernområde, og påvirker heller ikke verneverdiene i Haldorbu landskapsvernområde og Langsua nasjonalpark nevneverdig.

Det forutsettes at Statskog og Øystre Slidre kommune gir de nødvendige tillatelser til de ulike tiltakene før de settes i verk.

--- slutt på innstilling ---

Dokumenter i saken

1. Byggesøknad fra DNT Oslo (vedlagt)
2. Mail fra Haldorbu fellesdrift (beitelaget) til DNT 26.10.20
3. Uttalelse fra Oppland fylkeskommune.
4. Uttalelse fra Oppland bonde- og småbrukerlag- fra tidligere i prosessen.
5. Uttalelse fra Øystre Slidre fjellstyre- fra tidligere i prosessen.
6. Bruk av skifer fra Valdresmusea.

Sammendrag av disse dokumentene gjengis nedenfor under «Saksopplysninger».

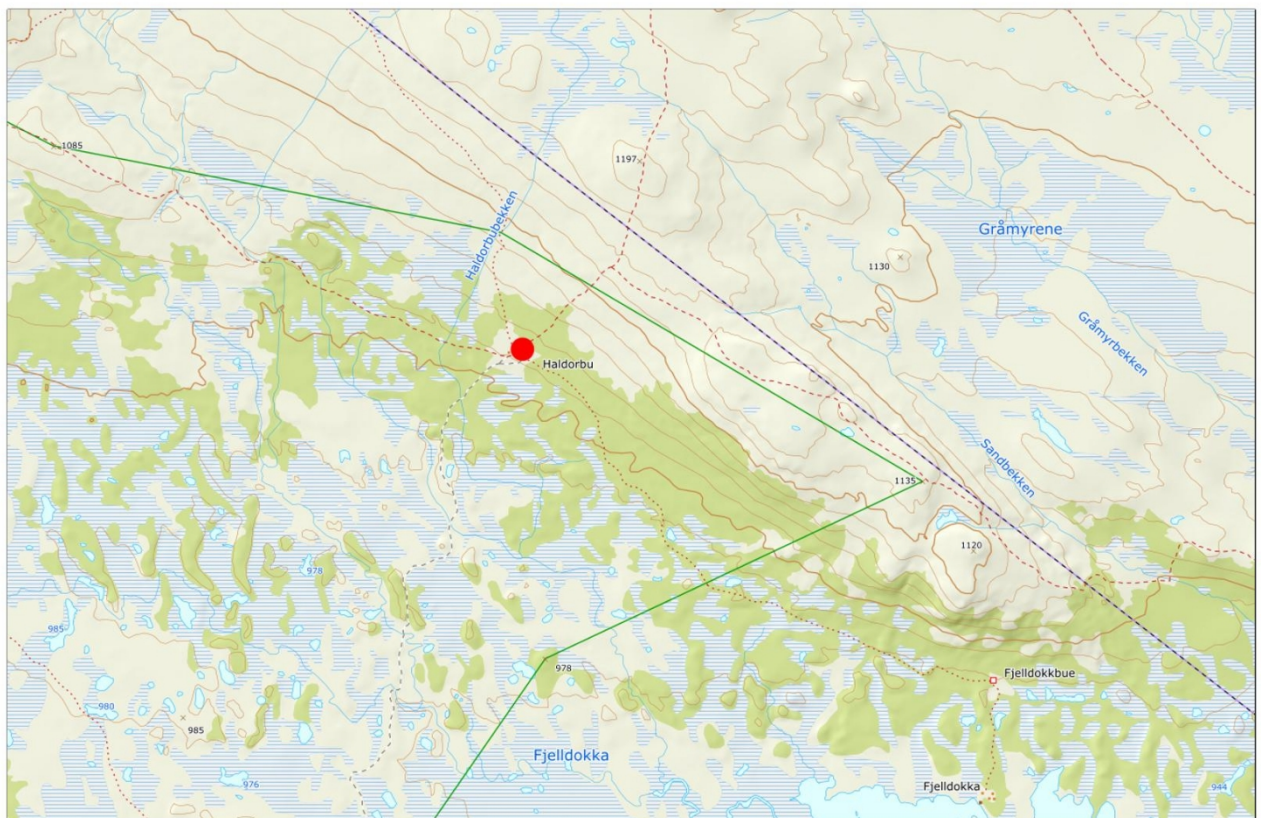
Saksopplysninger

Saken har over lang tid vært gjennom mange faser med bla. ulike alternativer for plassering av ny hytte og uthus, og mange drøftinger mellom de to partene DNT og Haldorbu fellesdrift (beitelaget), og forskjellige instanser. Nasjonalparkstyret arrangerte et drøftingsmøte 02.06.20 der DNT og Haldorbu fellesdrift deltok. Det ble avholdt befaring mellom partene på Haldorbu 30.06.då etter initiativ fra DNT.

Byggesøknad fra DNT,Oslo

Det søkes dispensasjon fra vernebestemmelser og byggeforbud i tilknytning til Haldorbu landskapsvernområde og dispensasjon fra arealformål LNFR med begrunnelse at tiltaket er i allmennhetens interesse og medfører større opplevelsesmuligheter i området.

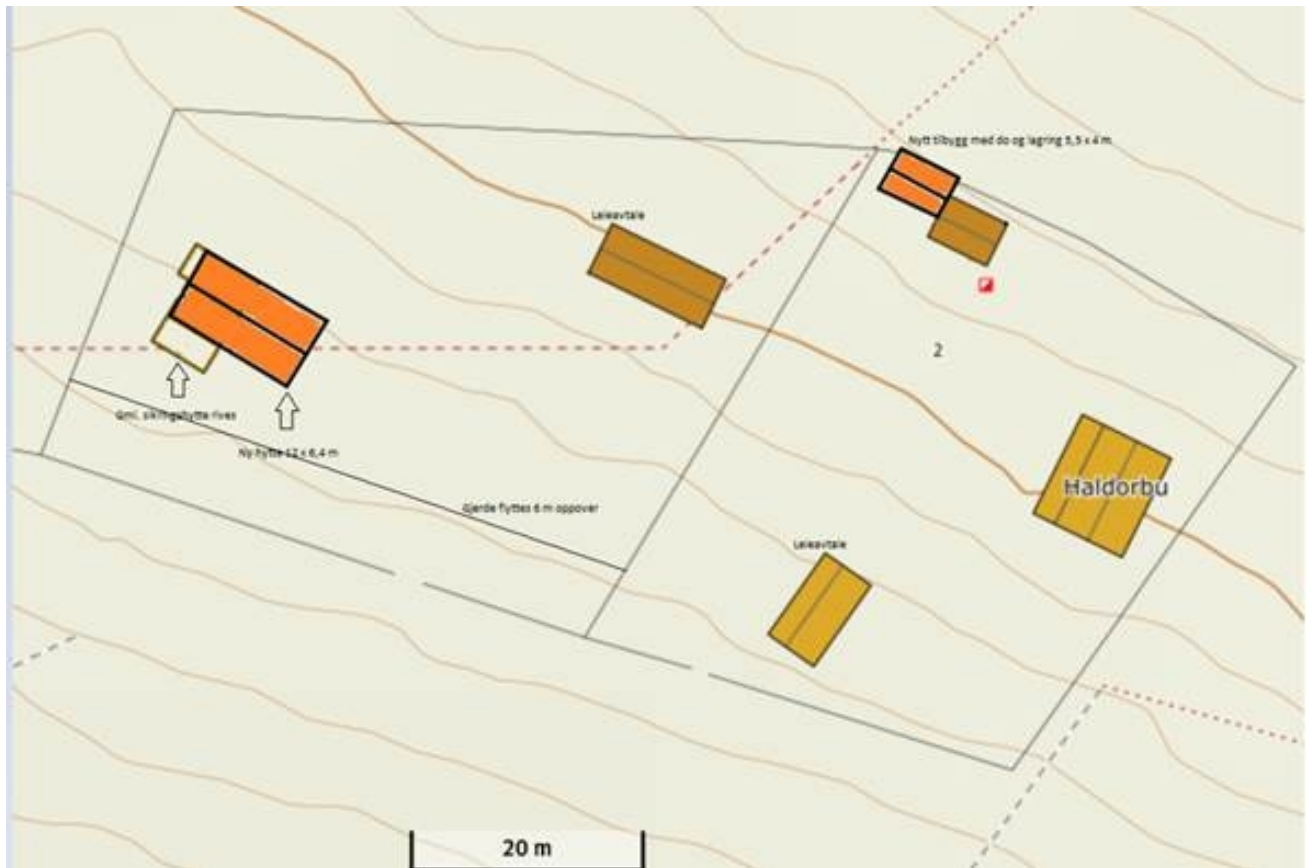
Oversiktskartet nedenfor viser beliggenhet til Haldorbu innenfor Haldorbu landskapsvernområde (grense nasjonalpark østenfor). Plantegningen med ny hytte vest på arealet der sikringshytta står i dag (skal rives), og nytt uthus som tilbygg til beitelagets uthus. Den siste løsningen er nå forlatt slik at uthuset planlegges et sted langs nordre grense i DNT-s areal.

Senterposisjon: 198901.89, 6804471.02
Koordinatsystem: EPSG:25833
Utskriftsdato: 22.10.2020

0 200 400 600 800m

Kartverket

Søknaden omfatter oppføring av fritidsbolig på én etasje + hems. Fritidsboligen skal benyttes som turishytte i tillegg til eksisterende turishytte på eiendommen. Tiltaket vil være godt visuelt tilpasset ihht. bestemmelser i kommuneplan og øvrig bebyggelse med bl.a. stående kledning og saltak med 27 graders vinkel. Bygget har en grunnflate på 76 m². Vedlagt følger tegningene.

Hytta er en spesialutgave av Heddahytta tilpasset stølsmiljøet. Arbeidet med tilpasningen ble gjort i samarbeid med bygningsvernrådgiver hos fylkeskommunen i forbindelse med forrige forslag. Løsningen med tilpasning til stølsmiljøet ble omforent. Den foreliggende utgaven har den samme tilpasningen i detaljer og utforming.

Søknad om oppgradering av kjøresporet

Beitelaget vil at vi oppgraderer veien. Dette må vi søke Statskog om. Men har dere innvendinger til at veistandarden heves til å være kjørbare for «høy personbil» eller «traktor med henger» uten og måtte klyve over hindringer?

Overnattingstall på dagens Haldorbu iflg. DNT:

Haldorbu	Sesongene er ikke eksakt Vinter til etter påske	Sesongene er ikke eksakt Sommer til ca 1/10
2015	224	566
2016	103	591
2017	157	442
2018	189	527

Haldorbu fellesdrift (beitelaget) skriver i mail til oss 26.10.då

Vi har nå hatt ei "høringsrunde" med dei andre i beitelaget for å informere om "nå-situasjon". Vi har fått støtte for våre vurderinger.

Å ha mange turister i eit avsidesliggende beiteområde som Haldorbuhavna, medfører en del ulemper for beitedyr og beitebrukere. I hovedsak er laushunder største fare, men også grunder som blir stående åpne medfører problemer for oss kvart år. Siden det ikkje er nokon problemstilling å stoppe turismen, er det viktig at alle parter gjer det dei kan for å forebygge disse problemene. Omfattende informasjon om båndtvang, samt oppfølging av dette, bør hjelpe mykje.

På dialogmøtet mellom Nasjonalparken, DNT og Haldorbu Fellesdrift, vart vi oppfordra til å finne kompromiss.

- Haldorbu Fellesdrift aksepterer at DNT kan bygge ny hytte der Sikringshytta står i dag, gitt at ein del avtalte punkter utføres: (omfattende informasjon om båndtvang, samt oppfølging at denne blir overholdt, informasjon om beitedyr og beitebruk, sikring av hunder i Haldorbu, hyttevakt i Haldorbu, opprustning av vegen/ kjøresporet til Haldorbu, informasjon og fysiske utbedringer for lukking av grunder)

- Det er OK for oss at DNT bygger seg uthus, men vi meiner DNT kan finne ny plassering av uthus lengre frå vårt tun. F.eks. på baksiden av den nye hytta, eller "fremfor" (nord-vest for) Gamlebua.

- Når det gjelder opprustning av veg/ kjørespor mellom Kvitfeten og Haldorbu, er dette eit stort ønske frå oss. Ein stor del av sauene som beiter i havna slippes i Haldorbu, og transport inn til Haldorbu er sentral i drifta for oss som har sau i havna. Siden vi har ei stor samlekve i Haldorbu som vi bruker i sankinga og av og til ellers, er det ofte vi har behov for å kjøre inn til kvea, for eksempel dersom det er sjuke eller skadde dyr som må fraktes med bil. Vi kjører også ofte inn til Haldorbu når vi skal på tilsynsturer. Så vi må kjøre denne strekninga uansett, med påfølgende risiko for skade på bilene våre. Så å få rusta opp denne vegen/(kjøresporet) hadde vore svært positivt for oss. Trulig vil å kjøre på grus og fjerne ein steiner som stikk opp være langt på veg det som må gjerast.

Statskog - grunneier

Statskog har ikke sluttbehandlet det siste utkastet plassering av hytte og uthus. Tidligere i prosessen skriver de:

Som alle er kjent med er Haldorbu et viktig og tradisjonsrikt beiteområde for både sau og storfe. Informasjon om at dette er et kjerneområde for beitedyr er viktig å formidle, og DNT må sørge for å informere sine besøkende. I tillegg bør dere i samråd med Haldorbu fellesdrift informere om tidspunkt for sanking og dertil oppførsel for turgåere både med og uten hund. Vilkår om dette vil bli tatt med i festekontrakten.

Uttalelse fra Oppland fylkeskommune.

Forholdet til kulturminner og kulturmiljøet - Vi kan ikke se at søknaden berører fredete kulturminner eller regionalt viktige stølmiljø. Vi har derfor ingen merknader på det nåværende stadiet.

Uttalelse fra Oppland bonde- og småbrukerlag - fra tidligere i prosessen (forkortet).

Vi er bekymra for at den planlagte utbygginga i Haldorbu kan føre til auka bruk av hund blant dei som ferdast i området. Jamfør avsnittet ovanfor er dette i seg sjølv eit potensielt faremoment. Samstundes vil ein hund, der eigaren gløymer å ha på bandet og/eller ikkje respekterer lova om bandtvang, vere ein direkte risiko for sau og lam på beite.

Det er viktig at fellesdrifta til ei kvar tid har kontrollen med beitebruken for å sikre interesser

og sikkerheit til både beitedyr og fotturistar. Auka kapasitet og tilrettelegging for fotturisme vil kunne føre til auka forstyrring av beitedyr, dårlegare dyrevelferd, auka tilsynsbehov og høgare kostnad/tidsbruk for dyreeigar.

Uttalelse fra Øystre Slidre fjellstyre- fra tidligere i prosessen.

Øystre Slidre fjellstyre mener at det er en bedre løsning hvis DNT kan benytte mer av den eksisterende bygningsmassen i Haldorbu. Fjellstyret mener at behovet til DNT kan løses ved å ta i bruk mer av den eksisterende bebyggelsen. Samtidig kan bygningsmiljøet bevares, eksisterende bebyggelse vedlikeholdes, og beitelaget kan tjene noe ekstra i leieinntekter.

Fjellstyret vil ikke gå inn for bygging av ny turisthytte i dette sårbare inngjerda beiteområde. Fjellstyret mener også at utformingen av den omsøkte hytta ikke harmonerer med eksisterende bebyggelse i området. Helt uavhengig av hyttebygging mener Fjellstyret at alle involverte, inkludert DNT, har et ansvar for å spre god informasjon om båndtvang.

Fjellstyret kommer ikke til å kreve skjønn basert på Statskogs vedtak i saken.

Bruk av skifer fra Valdresmusea (byggningsvernrådgiver)

Me prata om det skal brukast skifer på hyttene, eg vil då presisera at det må vera Valdres-skifer med den mest brukte forma; hanskebak eller lappskifer. Takutstikka er redusert og det er bra, men er det nødvendig med understøtting av ytre sperre i gavlane? At toppsvilla er sleppt ut og at bæringane frå loftet stikk ut? Eg meiner det vil vera nok bæring i takskiva slik at desse kan kappast innanfor panelet. Beslag bør vera i alusink eller galvaniserte, og ikkje svarte. Det gjeld både for vassbrett og pipebeslag.

I mail av 22.10.20: Fint med den enkle avslutninga på vindskiene som er så vanleg i store delar av Valdres. Når det gjeld sjølve hytta; må det vera bjelkar som stikk ut i gavlen, som «held oppe» takkanten? Me prata om det for hytta i Skaget også, og eg trur de landa på at det går bra utan. Det burde vera unødvendig om ein legg ei blindspærre ytterst. Og eventuelt har litt mindre utstikk? Det var vanleg med lite utstikk i området.

Øystre Slidre kommune

Kommunen vil behandle saken etter at nasjonalparkstyret har behandlet den.

Verneformål

Føremålet med Haldorbu landskapsvernområde er å ta vare på eit natur- og kulturlandskap med økologisk verdi, kulturell verdi, opplevingsverdi, og som er identitetsskapande.

Vidare er føremålet med vernet å:

- ta vare på eit naturområde med eit rikt dyre- og planteliv som pregar landskapet.
- ta vare på og oppretthalde eit eigenarta, ope og vakkert natur- og kulturlandskap der stølslandskapet med beitebruk, stølsbygningar og stølsvollar, og kulturminne utgjør ein vesentleg del av landskapet sin eigenart.
- ta vare på biologisk mangfald som pregar landskapet medrekna naturtypar som naturbeitemark, myr, medrekna slåttemyr, ferskvatn/våtmark, og artar knytte til desse.
- ta vare på vassdragsnatur, landskapsformer og kvartærgeologiske førekomstar.

Ålmenta skal ha høve til natur- og landskapsoppleving gjennom utøving av naturvennleg og enkelt friluftsliv med liten grad av teknisk tilrettelegging.

Verneforskrift – forvaltningsplan

Oppføring av bygninger

I verneforskriftene er det ikke hjemmel for å gi tillatelse til oppføring av bygninger for friluftsliv og turisme. Det betyr at en dispensasjon må vurderes ut §4 i verneforskriften som gjelder unntak fra verneforskrifta, jfr. §48 i naturmangfoldloven. Nasjonalparkstyret kan gjøre unntak dersom tiltaket ikke strider mot verneformålet og ikke påvirker verneverdiene nevneverdig.

Saken skal samtidig vurderes ut fra naturmangfoldlovens §7 – 12 (se www.lovdata.no) :

- Prinsipper for offentlig beslutningstagne (§7)
- Kunnskapsgrunnlaget (§8)
- Føre-var- prinsippet (§9)
- Økosystembelastning og økologisk tilnærming (§10)
- Kostnadene ved miljøforringelse bæres av tiltakshaver (§11)
- Miljøforsvarlige teknikker og metoder (§12)

Kjørespor

Adkomsten til Haldorbu er av grunneier Statskog definert som et kjørespor. Opprusting av kjørespor er søknadspliktig. Nasjonalparkstyret kan g tillatelse til vedlikehold av kjørespor i samsvar med forvaltningsplan jfr. §3, 1.3s. Dette forholdet er innarbeidet i forvaltningeplanen definert som tiltak som trengs for å opprettholde dagens kvalitet og bredde, inkludert grøfter og stikkrenner.

Besøksstratgien i forvaltningsplanen

I den delen av vedtatt forvaltningsplan er det fastsatt såkalte «fokusområder» dvs. områder som representerer viktige innfallspor og aktivitetesområder, og har utfordringer i skjæringspunktet mellom bruk og vern lokalt eller der aktivitet kan påvirke verneverdiene over et større geografiske område. Valget av fokusområder er bla. basert på brukerundersøkelsen av 2015. Haldorbu ligger ikke inne i et fokusområde.

Fokusområdene er en del av forvaltningsplanens differensierte forvaltning mht. sted, tid og rom av hensyn til verneverdiene.

Vurdering

Tiltaket er fremmet som en ren byggesak samt søknad om opprusting av kjøresporet. Tiltakshaver har ikke gjort noen vurderinger av forholdet til verneverdiene ut fra en evt. økning av antallet besøkende og evt. endring av besøksmønster. Disse forholdene vurderes nedenfor i tillegg til selve byggesøknad og søknad om opprusting av kjørespor.

Byggesøknaden

Påvirkning av verneverdier lokalt

Vi har relativt god kunnskap om verneverdiene på selve Haldorbu, jfr. naturmangfoldlovens §8. Spesielle verneverdier er registrert inne på det aktuelle området. Det er ikke grunn til å tro at økosystemet på stedet blir negativt påvirket av et nybygg, jfr. Naturmangfoldlovens §10.

Haldorbu ligger i landskapsvernområde som innebærer at hovedtrekkene og særegenhetene i landskapet skal bevares. Området er allerede bebygget, og det er fullt mulig å innpasse et nytt overnattingsbygg med uthus i området. Nasjonalparkstyret bør vurdere dette nærmere.

Forvaltningsplanen

Haldorbu ligger ikke inne i et fokusområde i besøksstrategien. Det innebærer at det allerede er gjort et valg mht. kanalisering av ferdsel til fokusområdene. Dette er et ledd i den differensierte forvaltningen der vi velger områder for ferdsel og som samtidig tåler ferdsel. Det medfører at andre større områder får ligge rolig av hensyn til verneverdiene (plante-, fugle- og dyreliv mm). I den sammenhengen inntas også en føre-var-holdning (naturmangfoldloven §9) som gjør at verneverdiene sikres.

På den annen side fastsetter forvaltningsplanen at eksisterende stinett og skiløyper beholdes uten utvidelser. Haldorbu ligger allerede i et etablert stinettverk i regi av DNT. Sånt sett representerer et nybygg ikke noen behov for nye stier eller skiløyper. Haldorbu er en «sidearm» i stinettverket til DNT, og ferdseilen går således meir vest i Langsua.

Ferdseilen vil i framtida følge dette eksisterende nettverket. På den måten kommer et nybygg ikke på kollisjonskurs med besøksstrategien.

Påvirkning av verneverdier i Langsua

Ferdseilen til dagens Haldorbu er i snitt på årsbasis 700 overnattinger (2015 – 2018) hvorav 75% er knyttet til sommerhalvåret, dvs. et relativt beskjedent totalantall. Vi har ikke kunnskap om at denne trafikken har vært negativt for verneverdiene.

En ny hytte vil muligens medføre noe økning i ferdseilen til hytta, langs stinettet som helhet og bruk av hytta som startpunkt for turer. Det er ikke mulig å kvantifisere en evt. endring i trafikken nå og dermed heller ikke kunne vurdere mulige påvirkninger på verneverdiene, jfr. Naturmangfoldloven §10 vedr. økosystembelastning. På den annen side eksisterer DNT Haldorbu i dag. Vi har ikke kunnet påvise en forringelse av naturverdiene som følge av denne aktiviteten. Det er sannsynlig at en ny hytte av denne karakteren ikke vil endre dette.

Noen av verneverdiene (plante-, dyre- og fuglearter) er avhengig av et beite for å kunne eksistere på lang sikt. Beitedyrene holder landskapet åpent både i stor skala og også ved sitt beite og tråkk i markskiktet. Beitebruk er ikke en del av verneformålet. Men, i verneplanprosessen er det klart uttrykt at beite er en forutsetning for god overlevelse av noen av artene. Hvorvidt et nybygg vil innebære en større konflikt med husdyr er usikkert. Husdyrene kan bli forstyrret av mennesker og hunder og delvis bli fortrenget, og dermed endres beitemønster. I så fall kan igjen verneverdiene bli påvirket.

Det er en konflikt mellom løshunder og beitedyr i dag. DNT og andre aktører er klar over denne situasjonen, og vil fokusere på informasjon og holdningsendring når det gjelder båndtvang mm.

Totalt sett kan vi ikke påvise forringelse av naturkvalitetene over et større område verken fram til nå eller sannsynliggjort framover.

Kvalitetsheving og verdiskapning i Langsua

En ny hytte vil heve kvaliteten i produktet for noen brukere. Det kan gjøre det mer attraktivt å komme hit. Det vil markedsføre Langsua sterkere, og gjøre området interessant. Det er et element i å bidra til lokal verdiskapning. Bidrag til lokal verdiskapning er generelt et element i besøksstrategier for nasjonalparker. Men, jeg viser til vurderingene gjort mht. vår forvaltningsplan og besøksstrategi ovenfor.

Presedens

Jeg viser til ovennevnte vurderinger. Tiltaket omfatter i prinsippet en opprusting av eksisterende anlegg og aktivitet. Dette er ikke snakk om et helt nytt tiltak. Sånt sett er presedensvirkningen ikke av betydning ut fra verneforskrift og vedtatt forvaltningsplan.

Kjøresporet

Bruk av kjøresporet er å regne som kjøring i utmark. Det er dårlig forfatning, men framkommelig med traktor og en svært høy firhjulsdrevet bil. Kjøringen må foregå i sneglefart. Beitelaget melder til SNO hver gang de kjører.

En opprusting av kjøresporet har vært ønskelig fra beitelagets side i lang tid, jfr også deres mail av 26.10.då. Forvaltningsplanen fastsetter at vedlikehold og opprusting av kjøresporet skal knyttes til landbruksdrift. En tillatelse til opprusting kan derfor gis på visse vilkår.

Slike vilkår må fastsettes etter en befaring til sommeren der aktuelle punktutbredelser beskrives. Forvalterne bør gis delegert myndighet til å fastsette disse vilkårene. Således foreslås en rammetillatelse i denne saken med disse forutsetningene.

Konklusjon

DNT gis tillatelse til å bygge ny hytte på Haldorbu med en beliggenhet og størrelse identisk lik det som er vist i søknaden. Utvendig bygningsmessige detaljer skal avklares mellom forvalterne, DNT og bygningsvernrådsgiver for Valdres.

DNT gis en rammetillatelse til å bygge uthus inne på området med størrelse som vist i plantegningen. Det forutsettes at de kommer tilbake med nøyaktig plassering.

Kjøresporet kan rustes opp til bruk for traktor med henger og høy bil. Konkrete tiltak fastsettes etter befaring i 2021.

Det forutsettes at Statskog og Øystre Slidre kommune gir de nødvendige tillatelser til de ulike tiltakene før de settes i verk.

Forvalter mener tiltakene ikke strider mot verneformålet i Haldorbu landskapsvernområde og heller ikke påvirker verneverdiene i Haldorbu landskapsvernområde og Langsua nasjonalpark nevneverdig.

Arkivsaksnummer: 2020/11193-3

Saksbehandler: Ulf Ullring

Dato: 23.10.2020

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Langsua nasjonalparkstyre	43/2020	02.11.2020

Sak - Langsua NP - Restaurering av fiskebu ved Vestmjøs inkludert motorferdsel - Karl Owren m.fl.

Innstilling fra forvalter

Langsua nasjonalparkstyre vurderer omsøkte tiltak på fiskehytta ved Vestmjøs i Gausdal statsalmenning som innenfor hva som er tillatt uten søknad, jf. vernebestemmelsene for Langsua nasjonalpark § 3 pkt. 1.2 a.

Motorferdselen som er nødvendig for gjennomføring av tiltaket er midlertid søknadspliktig, og nasjonalparkstyret gir herved tillatelse til nødvendig motorferdsel med beltegående kjøretøy på snøføre og/eller bruk av helikopter for dette. Tillatelsen er gitt med hjemmel i vernebestemmelsene for Langsua NP § 3 pkt. 6.3 a.

Følgende vilkår gjelder:

- Tiltaket skal gjennomføres som beskrevet i søknaden. Eventuelle endringer kan være søknadspliktige og må avklares med nasjonalparkforvalterne.
- Bygningen skal ikke utvides (ytte mål) og utseendet ikke endres. Tiltaket vil bli kontrollert.
- Alt avfall skal tas hånd om på en miljøvennlig måte. Impregnert og behandlet materiale, samt annet søppel skal bringes til godkjent avfallsmottak. Kun rene naturmaterialer kan brennes. Eventuelle kostnader for å hindre eller begrense miljøskader skal kostes av tiltakshaveren, jf. nml § 11.
- Transporten skal være gjennomført i løpet av 2022.
- Det tillates inntil 28 turer t/r med beltegående terrengkjøretøy på vinterføre.
- Det skal benyttes leiekjører til transporten, og transportøren skal medbringe denne dispensasjonen fra motorferdselbudet.
- Transportøren skal enten
 - a) benytte motorferdselappen Ferdast <https://www.ferdast.no/> for registrering og rapportering av kjøringen, eller
 - b) føre kjørebok med informasjon om dato, navn, kjøretøy og kjørerute, og rapportere med sms til SNO v/Kjølv Falklev (mob 951 65 085) før hver tur, samt levere rapport over kjøringen innen 1. juni hvert år.

--- slutt på innstilling ---

Dokumenter i saken

Søknad fra Karl Owren, Johannes Olav Nordgården og Birte Nordgården om vedlikehold på fiskebu ved Vestmjøs av 19.10.2020 og utdypende korrespondanse (arkivsaks 2020/11193-1 og -2). Søknaden inkluderer kopi av tillatelse fra grunneieren (Statskog).

Saksopplysninger

Eiendommene Nordgården og Owren i Gausdal har fiskeretten i Vestmjøs i Gausdal Vestfjell, nå beliggende inne i Langsua NP. Her har de ei fiskebu og naust på festet tomt. Bua er oppført en gang før 1940, og nå har bua behov for restaurering. «*Bua har over en periode seget ned i bakken og dette medfører at hele bygningen «henger» på pipa, i tillegg har bunnstokker, innvendig gulv og ytterpanel fått jordkontakt med påfølgende skader. I tillegg er pipa, som trolig er fra byggeåret, ikke lenger i tilsfredsstillende stand.*» Også vinduene har råteskader, og takkonstruksjonen har setnings-skade, går det fram av vedleggene.

Bua er på 9,4 x 7,4 m (69 m²) + inngangsparti på 3,7 x 1,7 m (6,29 m²), totalt 75,29 m². De søker ikke om å få endre grunnflate, fasade eller takvinkel.

Planlagt restaurering omfatter:

- Jekke bua opp av jorda og rette den opp.
- Skifte ut råtne stokker.
- Ny ytterkledning.
- Skifte vinduer.
- Skifte pipa med ny elementpipe og erstatte peis med ovn.
- Skifte innvendig gulv.
- Evt. andre nødvendige tiltak for å utbedre skader som avdekkes under arbeidet.

For å kunne gjennomføre tiltaket søker de også om dispensasjon fra motorferdselforbudet for å kunne transportere inn og ut materialer og utstyr for arbeidet. De søker om totalt 28 turer med snøskuter fram til og med vinteren 2021/2022, som ei øvre ramme for transporten. Det vil bli brukt godkjent leiekjører. Helikoptertransport vil også bli vurdert, men er et kostnadsspørsmål som de foreløpig ikke har avklart.

Verneformål, verneforskrift og forvaltningsplan

Langsua nasjonalpark med tilliggende verneområder ble vedtatt opprettet gjennom verneplan for Langsua av Kongen i statsråd 11. mars 2011. Langsua nasjonalparkstyre har forvaltningsmyndigheten for alle verneområdene med unntak av Hynna naturreservat hvor Fylkesmannen i Oppland er forvaltningsmyndighet.

Formålet med Langsua nasjonalpark er bl.a. å ta vare på et stort, sammenhengende og i det vesentlige urørt og villmarkspreget naturområde, og videre å ta vare på et lavfjellsøkosystem med et egenartet og variert biologisk mangfold herunder arter, bestander og naturtyper (jf. verneforskriften for Langsua nasjonalpark § 1). Videre skal allmennheten gis anledning til uforstyrret opplevelse av naturen gjennom utøvelse av naturvennlig og enkelt friluftsliv med liten grad av teknisk tilrettelegging. Dyrelivet, herunder hi, reir, hekke, yngle- og gyteplasser, er vernet mot skade og unødvendig forstyrrelse (§ 3 punkt 3.1). All ferdsel skal skje varsomt og ta hensyn til vegetasjon, dyreliv og kulturminner (§ 3 punkt 5.1).

Verneforskriften for Langsua NP slår fast at «vedlikehold av bygninger som ikke fører til bruksendringer, ombygging eller utvidelse» ikke er søknadspliktig (§ 3 pkt. 1.2 a). Byggearbeid utover dette må omsøkes.

Forvaltningsplanen slår fast at hytter og andre bygninger verneområdene skal kunne brukes og vedlikeholdes på tradisjonelt vis, på en bærekraftig måte, i samsvar med verneformålet og naturmangfoldloven uten at dette er søknadspliktig.

Alminnelig løpende vedlikehold er både nødvendig og uproblematisk, men av og til er det nødvendig med mer gjennomgripende vedlikehold, som vi i forvaltningsplanen kaller «restaurering». Ved oppstarten av restaureringsarbeider kan det være vanskelig å fastslå hvor omfattende byggearbeidene vil bli, om endringer på bygget vil bli nødvendig og hvor mye motorisert transport som kreves. Derfor står det i forvaltningsplanen at omfattende restaurering ikke regnes som alminnelig vedlikehold og derfor er søknadspliktig.

Motorferdsel til lands, til vanns og i lufta under 300 m fra bakken er i utgangspunktet forbudt jf. § 3 punkt 6.1 i verneforskriften for Langsua NP og Espedalen LVO. Nasjonalparkstyret kan likevel etter

søknad gi tillatelse til motorferdsel med beltekjøretøy på snødekt mark eller luftfartøy for transport av materialer og utstyr til vedlikehold og byggearbeider på hytter (§ 3 pkt. 6.3).

Forvaltningsplanen sier at antallet turer for transport av materialer mm. for vedlikehold og bygging skal vurderes i det enkelte tilfellet i forhold til arbeidet som skal utføres og om bygningen ligger ved sommervei. Slik transport skal så langt som mulig følge etablerte traseer. Om leiekjører benyttes for vintertransport, så er det ikke nødvendig med egen søknad og dispensasjon for transport gjennom landskapsvernområdet, da det ligger inne i leiekjørerens rammetillatelse. For transport i nasjonalparken må tiltakshaveren alltid søke selv.

Vurdering

Naturmangfoldloven

Kunnskapen om området hytta ligger i og om selve arbeidet som skal utføres er tilstrekkelig til å vurdere saken, jf. naturmangfoldloven (nml) § 8.

Byggearbeidet som skal utføres på bua ved Vestmjøs er en vanlig restaurering som før eller siden må gjøres på eldre hytter. Reparasjonene og utskiftingene som må gjøres er omfattende, men likevel ikke i så stor grad at det er mer snakk om gjenoppbygging enn vedlikehold. Byggetiltaket ligger derfor innenfor det som ikke er søknadspliktig, så sant noen grunnleggende vilkår tilfredsstilles.

Størrelse/grunnflate, bruk, og utseende som takvinkel og fasade kan ikke endres uten egen søknad om dette.

Arbeidet er videre kurant, så sant man benytter seg av miljøvennlige materialer og teknikker, og utfører byggearbeidet og transporten på en måte som er skånsom for naturmiljøet, jf. nml § 12. Kun rene naturmaterialer kan brennes og avfall forøvrig må samles sammen og transporteres til godkjent avfallsmottak. Eventuelle kostnader for å forebygge eller utbedre skader på miljøet som følge av tiltaket må dekkes av tiltakshaveren, jf. nml § 11. Den samlede virkningen på økosystemet vil med det ikke være av vesentlig betydning, jf. nml § 10.

Motorisert transport i forbindelse med tiltaket er imidlertid søknadspliktig. Praksis er at nødvendig transport for å få gjennomført godkjente byggetiltak tillates. Hytta ligger et stykke inne i nasjonalparken, og vinterstid er transporten svært lang, da Espedalen LVO må krysses før man kommer til nasjonalparken. Transport på snøføre er eneste alternativ om ikke helikoptertransport benyttes. Fra et motorferdselsperspektiv vil helikopter være gunstig, men vi har forståelse for at det er kostbart. Snøskutertransporten kan benytte etablerte transportløyper mer eller mindre hele veien og transporten fordeles utover minst to vintersesonger. Om man velger det ene eller det andre vil ikke transporten innbære noen samla belastning på økosystemet av vesentlig betydning på den tida og den transportetappen som er aktuell.

Presedens

Denne saken har ingen presedensskapende virkning, da spesifiserte vernebestemmelser og innarbeidet praksis nedfelt i forvaltningsplanen følges.

ST 44/2020 Eventuelt